

Barraca de vinya

El Pont de Vilomara i Rocafort

Ubicació

Comarca: Bages
Lloc/Adreça: Riera de la Casa Nova
Alçada: 286

Coordenades:

Latitud: 41.68668
Longitud: 1.90026
UTM Est (X): 408476
UTM Nord (Y): 4615574

Classificació

Número de fitxa 08182 - 102
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Edifici
Estil / època: Contemporani Popular
Segle XIX

Estat de conservació Regular

Notes de conservació: La manca de voladís està provocant filtracions d'aigua. Aquest fet, afegit al retall realitzat per la màquina a l'hora d'eixamplar la pista, arran dels brancals, està accelerant l'erosió del marge i el moviment estructural de la barraca.

Protecció Inexistent

Accés Fàcil

Ús actual: Sense ús

Titularitat Privada

Titular: 08181A0130000600000OB

Autoria de la fitxa Jordi Montlló Bolart i Laura Bosch

Data de registre de la fitxa: dv., 29/07/2016 - 02:00

Descripció

Barraca de pedra seca ubicada damunt d'un marge d'1,50 metres d'alçària, arran del camí que mena de la Casa Nova de Sant Jaume, al lloc conegut com El Pla de la Mandra. És una construcció aïllada, de planta circular, d'1,90 metres de diàmetre interior, envoltada de pi blanc (*Pinus halepensis*) i brolla de romaní amb matabou (*Bupleurum fruticosum*). La coberta és de lloses per aproximació de filades, amb la clau de volta visible. El cobriment de terra de la coberta gairebé ha desaparegut, deixant al descobert les lloses i el pedruscall per on entra la claror. També ha perdut una part important del voladís. El gruix dels murs és de 60 cm. Els brancals o muntants presenten una lleugera inclinació, amb dues llindes planes. La porta mesura 1,18 metres d'alçada per 0,60 metres d'amplada màxima a la part baixa i 0,45 metres per sota la llinda. Disposa de dues obertures a mena d'espitlleres que permeten la ventilació i l'entrada de la llum (orientades al sud-est i al sud oest respectivament). La barraca està orientada a l'est.

Observacions:

Barraca inventariada per l'Observatori del Paisatge de Catalunya dins el projecte Wikipedra amb el codi 10722.

Història

La tècnica de la pedra seca es caracteritza per l'ús de la pedra sense treballar i sense cap material d'unió. Les irregularitats de les lloses es corregeixen amb pedruscall. La pedra només es treballa quan ha de tenir una tasca específica, com llindes o escaires. Al Pont de Vilomara i Rocafort aquesta tècnica s'utilitza en les barraques de vinya. Es tracta d'una tècnica amb uns orígens molt remots però que la seva expansió es vincula amb el creixement de la viticultura durant la segona meitat del segle XIX (SOLER i PERARNAU:1985). No hi ha testimonis, ni documentació que puguin aportar una cronologia més antiga. Els condicionants que afavoreixen l'aparició de les barraques són: un increment de l'àrea cultivable que provoca la construcció de parets de pedra seca per formar feixes; una atenció més continuada que reclama el conreu de la vinya, creant la necessitat d'aixopluc i magatzem d'eines del pagès que restarà més temps lligat al camp; i, finalment, la presència al Bages, d'un estrat rocós molt pròxim a la superfície.

La situació geogràfica d'aquestes barraques ve condicionada per la necessitat d'aprofitament de l'espai conreat. Podem trobar, per tant, barraques construïdes entre dues feixes de diferent nivell, sempre i quan siguin del mateix propietari. També podem trobar barraques enmig del camp, però es deu al mateix condicionant, ja que segurament es tracta d'una franja del camp rocosa o de difícil utilització pel conreu. Finalment, també podem trobar les barraques en un racó del camp, on s'amuntegaven les pedres extretes de llaurar, o fora del camp semi excavades en un marge. Segons la tipologia de la seva construcció, poden ser de planta circular o quadrangular i poden ser construccions isolades o estar adossades en un marge o altra construcció. La volta de les de planta circular es fa per aproximació de fileres. En canvi, les de planta quadrangular poden tenir la volta per aproximació de fileres o en base a un sistema piramidal. Pel que fa al tema dels constructors, es pot parlar de tres teories: l'existència de quadrilles de "barracaires" itinerants, els "sardans", o el propi pagès. L'existència del sardans s'ha recollit en el treball de Soler i Perarnau (1985) gràcies a un informant que situa aquests personatges a finals del segle XIX. Es tracta d'homes procedents de la Cerdanya, segurament la part alta de la Cerdanya, que oferien els seus serveis per a la construccions de pedra seca, com activitat complementària en èpoques climatològicament adverses en el seu lloc de residència.

Bibliografia

RIPOLL, Ramon, coord. (2010). La pedra seca. Evolució, arquitectura i restauració. Col·lecció Arquitectura tradicional, vol. 3. Edicions Brau. Figueres.

SOLER i BONET, Josep M. i PERARNAU i LLORENS, Jaume (1985). "Les barraques de vinya al terme municipal d'Artés (Pla de Bages)"; dins Dovella, núm. 17. Manresa, pàgs. 37-43.

SOLER i BONET, Josep M.(1987). "Barraques i tines, construccions per a la vinya"; dins Dovella, núm. 24. Manresa.

SOLER i BONET, Josep M.(1988). "La tècnica de la pedra seca. La construcció popular"; dins Dovella, núm. 29. Manresa, pàgs. 47-52.

SOLER i BONET, Josep Maria (2000). "La construcció en pedra seca, arquitectura, patrimoni i tradició"; dins Dovella, núm. 70. Manresa, pàgs. 9-11.

Enllaços d'interès:

<http://wikipedra.catpaisatge.net/>

